

О. Л. Кобилянський
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістичних експертиз

Національна академія внутрішніх справ

ЕКСПЕРТИЗА ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

У статті проаналізовано основні положення методики дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів, окреслено проблемні питання проведення експертизи холодної зброї та викладено пропозиції щодо їх усунення. Запропоновано шляхи удосконалення діючої методики дослідження холодної зброї.

Відмітною ознакою будь-яких змін у суспільстві є насичення його різноманітною зброєю. Це відбувається як у сфері її легального обігу, так і в незаконному обігу. Даний факт не міг не відобразитися на криміногенній обстановці в країні. Основна небезпека криється у якісній характеристиці вчинюваних кримінальних правопорушень. Для кримінальних правопорушень, вчинених з використанням зброї, характерна особлива зухвалість: нерідко вони мають відкритий характер і частіше за все доводяться до логічного завершення.

Низка небезпечних кримінальних правопорушень (убивств, розбійних нападів та ін.) вчиняється із застосуванням зброї або інших предметів, що використовуються як зброя. Особливу небезпеку являють кримінальні правопорушення проти особи, при вчиненні яких використовується холодна зброя, оскільки вона найбільш поширена, доступна у виготовленні широкому колу осіб, зручна для прихованого носіння і несподіваного застосування.

Кваліфікація кримінально-протиправних дій у більшості залежить від того, наскільки правильно буде встановлена групова приналежність предмета — речового доказу з метою віднесення його до холодної зброї, встановлення його виду (різновиду), в том числі і за способом виготовлення, а також його технічного стану.

Розмаїття видів і типів холодної зброї, специфіка конструкції, форми, розміри та інші характеристики кожного з них вимагають спеціальних знань у сфері його криміналістичної оцінки. У багатьох випадках названі питання можуть бути вирішені за допомогою криміналістичної експертизи холодної зброї.

Проблеми експертизи холодної зброї впродовж десятиріч були в центрі уваги науковців у галузі судової експертизи, працівників судових та правоохоронних органів.

Незважаючи на значний крок у розвитку експертизи холодної зброї, пов'язаний з прийняттям методики дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів (далі — Методика), практика її використання показала, що окремі її положення мають суттєві недоліки.

В зв'язку з цим необхідно критичне осмислення деяких положень Методики та вирішення проблемних питань її застосування.

Першим і найбільш важливим питанням, що потребує уваги, на нашу думку, є саме визначення поняття «Холодна зброя», викладене в Методиці, а саме: *Холодна зброя* — предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового завдання шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя у момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких заснована на використанні м'язової сили людини.

Зазначене визначення можна було б прийняти як таке, що відображає усі ознаки поняття, яке визначається, за умови виключення з переліку видів холодної зброї *метальної* або доповнити його ознаками, що характеризують дію останньої. На відміну від усіх інших видів холодної зброї, дія метальної зброї заснована на використанні як м'язової сили людини, так і сили тяжіння, пружних властивостей деревини (металу, пластичної маси) або енергії скручених (розтягнутих) волокон.

Наступним, не менш суперечливим, є визначення поняття «Метальна холодна зброя», а саме: *Метальна холодна зброя* — предмети та пристрої, які *призначені* для ураження цілі на відстані.

Критерієм визначення належності до холодної зброї є наявність у предмета (пристрою) сукупності загальних криміналістичних ознак: *призначеності* і *придатності* для неодноразового ураження цілі (розділ 2, п. 2.1. Методики). Отже, виникає колізія між певними положеннями, викладеними у Методиці, яка дозволяє відносити предмети (пристрої) до категорії метальної холодної зброї за наявності лише однієї загальної криміналістичної ознаки (призначеності), а така ознака як *придатність*, яка дає можливість встановити достатність уражаючих властивостей предметів (пристроїв) вважається несуттєвою.

Помилка, закладена у визначення даного поняття, спричинила появу в правовому полі «мін сповільненої дії», а саме, можливість отримання юридично і методично вірних антитетичних (позитивного і негативного) висновків експерта при дослідженні одного і того самого предмету.

Для того, щоб проілюструвати наявність даної помилки, необхідно визначити особливості методики експертного дослідження на прикладі простих металевих предметів (металевих ножів).

Так, відповідно до п. 4.4. (розділ 4 Методики) завданням дослідження є встановлення фактичних характеристик заданого на випробування предмета (пристрою) та їх порівняння з критеріями призначеності та придатності для ураження цілі. Придатність випробуваного предмета (пристрою) для ураження цілі визначається за наявністю технічної забезпеченості як окремих елементів, так і конструкції в цілому, а також за достатністю його уражуючих властивостей (розділ 2, п. 2.3. Методики). Згідно з п. 2.4. достатність уражуючих властивостей предметів (пристроїв), які досліджуються, визначається в результаті встановлення можливості неодноразового ураження цілі при використанні предмету (пристрою) визначеним для конкретного типу холодної зброї способом. Можливість нанесення таких ушкоджень перевіряється експериментально відповідно до встановлених цією Методикою критеріїв.

Комплекс експериментів, що провадиться з метою визначення певної сукупності властивостей предметів, називається випробуванням, які бувають статичні і динамічні (розділ 1, п. 1.1.12–1.1.12.2. Методики). Динамічні випробування простих металевих предметів проводяться шляхом кидання в мішень у спосіб, характерний для найближчого аналогу холодної зброї. Простий металевий предмет визнається таким, що має достатні уражуючі властивості, якщо при проведенні не менш як десяти експериментів не виникло будь-яких пошкоджень предмету (пристрою), а глибина проникнення бойової частини в матеріал мішені сягає не менш як 10 мм. Тепер розглянемо два випадки.

Випадок 1. Експерт не має навичок і не володіє технікою кидання металевих ножів. В даному випадку передбачено, що під час аналізу встановлених при дослідженні криміналістичних ознак металевих ножів визначальними є ознаки, вказані у п. 2; 4.1; 4.3; 5 цього Додатку, а відсутність техніки кидання металевих ножів під час випробувань є суб'єктивним фактором, який не є впливовим при віднесенні

бойового металюного ножа до холодної клинкової зброї (п. 6.1. Додатку № 13 Методики).

Отже, якщо при проведенні експертизи буде встановлено відповідність криміналістичних ознак і техніко-криміналістичних вимог, передбачених п. 2; 4.1; 4.3; 5 Додатку № 13 Методики, експерт має право не проводити динамічні випробування і, на основі отриманих даних, встановити належність предмета до бойового металюного ножа, який є клинковою холодною зброєю.

Випадок 2. Експерт має навички і володіє технікою кидання металюних ножів. Методикою (п. 6 Додатку № 13) передбачено, що визначення достатності уражуючих властивостей ножів провадиться шляхом експериментальної перевірки міцнісних властивостей їх конструкцій в цілому при динамічних випробуваннях, які передбачені п. 4.7.3.; 4.7.3.1. цієї Методики. В п. 4.7.3.1 зазначається, що якщо при контактах з мішенню простого металюного предмету виникли пошкодження уражуючого елемента (вигини, притуплення, викришування) та/або пошкодження (руйнування), внаслідок яких порушується необхідна для ураження цілі балансировка предмету, досліджуваній предмет визнається таким, що не має достатніх уражуючих властивостей. Відповідно до п. 2.1. предмети (пристрої), у яких повністю або частково відсутня хоча б одна з загальних ознак (призначеність та придатність для ураження цілі), до холодної зброї не відносяться (розділ 2 Методики).

Аналізуючи наведені випадки можна зробити висновок, що Методика дає можливість отримати два юридично і методично вірних протилежних категоричних висновки відносно одного і того самого об'єкта дослідження!

Експерт (від лат. *Expertus* — досвідчений) це фахівець в певній галузі. У ряду професійного рівня займає високий статус в послідовності: Учень → Стажер → Спеціаліст → Майстер → Раціоналізатор → Експерт → Творець. Отже, на нашу думку, у експерта не повинна бути відсутня техніка кидання простих металюних предметів та стрільби з механічних металюних пристроїв, що, в свою чергу, убезпечить від описаних вище випадків та експертних помилок.

Характеризуючи призначеність предмета (пристрою) для ураження цілі, Методикою визначено, що вона (*призначеність*) визначається в результаті встановлення збігу притаманній йому сукупності конструктивних ознак із сукупністю конструктивних ознак відомого різновиду холодної зброї при порівнянні з відомими аналогами

певних різновидів холодної зброї, у якості яких виступають натурні зразки з криміналістичних та інших колекцій, описи та зображення різноманітних зразків холодної зброї в офіційній довідковій та спеціальній літературі, комп'ютерних базах даних та з урахуванням даних фірм-виробників.

На нашу думку, говорити необхідно не про *збіг*, а про *ступінь подібності*, оскільки спосіб виготовлення холодної зброї може характеризуватися ступенем якості та (або) одноманітності зовнішнього оформлення, конструкції та розмірів і не відповідати стандартам промислового виробництва.

У пункті 2.2 Методики говориться про те, що призначеність предмета (пристрою) для ураження цілі визначається наявністю сукупності конструктивних ознак, які дозволяють віднести його до певного різновиду холодної зброї. Так само, зазначається, що до такої сукупності конструктивних ознак входять: наявність елементів певного виду, форми та розмірів і *спосіб з'єднання елементів*. У пункті 4.6.2.1 мова йде про те, що для визначення технічної забезпеченості предмету (пристрою) для ураження цілі встановлюється наявність у нього характерної сукупності конструктивних елементів. На цьому етапі Методика передбачає також встановлення *способу з'єднання елементів* наданого на дослідження предмету або пристрою. На нашу думку, говорити про *спосіб з'єднання елементів* предметів (пристроїв) можна лише за умов, якщо вони виготовлені промисловим (заводським) способом у відповідності до прийнятих Державних стандартів або технічних умов і тільки щодо відповідності або невідповідності ним. Відповідність способу з'єднання елементів конкретного предмету чи пристрою передбачає наявність технічної забезпеченості конструкції в цілому, тобто міцнісні параметри, необхідні і достатні для забезпечення його використання за призначенням.

При кустарному і саморобному способі виготовлення елементи предметів (пристроїв) можуть бути з'єднані між собою у будь-який спосіб, що забезпечує його використання за призначенням. Основною вимогою до з'єднання елементів між собою є забезпечення міцності конструкції предмета у цілому, що встановлюється при перевірці придатності для неодноразового ураження цілі, тобто є другим криміналістичним критерієм визначення холодної зброї.

Розкриваючи загальні техніко-криміналістичні вимоги до клинкової холодної зброї, автори Методики визначають кут загострення

вістря клинка як кут сходження кромки лека та лінії обуха (скоса обуха) (п. 3.2.3. розділу 3 Методики). Така характеристика даного поняття могла мати місце за умов рівнобіжності голоміней клинка. Проте, деякі конструкції клинків ножового і кинджального типів можуть мати звуження голоміней клинка до вістря, що, в свою чергу, не меншою мірою впливає на кут загострення вістря. Отже, на нашу думку, кут загострення вістря необхідно встановлювати як у вертикальній, так і в горизонтальній площині, за умов звуження голоміней клинка до вістря.

Не менш важливою є така загальна техніко-криміналістична вимога до клинкової холодної зброї, як товщина клинка. На нашу думку, розробники методики недарма дану вимогу віднесли до розряду загальних, як таких, яким повинна відповідати клинкова холодна зброя, комбінована холодна зброя з клинком (клинками). Втім, за змістом Методики дане поняття підмінюється поняттям товщина обуху клинка. Така підміна є хибною, оскільки, на нашу думку, клинок може або не мати обуху взагалі, або конструкція клинка може мати особливості, за яких товщина клинка буде більшою за товщину обуху.

У пункті 3.2.9 Методики говориться, що товщина виступаючої над держакком п'яти клинка, що слугує утиком, — повинна бути не менше 5 мм, якщо п'ята не має в перерізі клиноподібної форми. Ця загальна техніко-криміналістична вимога до клинкової холодної зброї у Методиці докладно не описана і по тексту більше не зустрічається. Отже, не зрозуміло, яка клинкова зброя має такі конструктивні особливості і як клиноподібна форма п'яти може впливати на використання зброї за призначенням. У додатках Методики, серед найбільш розповсюджених об'єктів досліджень, ця техніко-криміналістична вимога не зазначається. До того ж, з визначення поняття утику, наведеного у Методиці, виступаюча над держакком п'ята може слугувати тільки «захисним пристроєм», оскільки утик є складовою частиною руків'я.

Відповідно до Методики, з метою визначення технічної забезпеченості предмета (пристрою) для ураження цілі відбувається його порівняння з аналогами (порівняння технічних характеристик, форми, розмірів та конструкції предмету (пристрою) з технічними характеристиками, формами, розмірами та конструкцією відомих зразків холодної зброї та предметів господарсько-побутового призначення). Результатом порівняння може бути встановлення збігу і розбіжностей. Останні, в свою чергу, можуть бути несуттєвими і суттєвими.

Суттєвими Методика визначає такі, що перешкоджають ураженню цілі типовим для найближчого аналогу холодної зброї способом. Невизначеність поняття «несуттєві розбіжності» привносить елемент суб'єктивізму у процес дослідження.

З метою встановлення достатності для ураження цілі міцності предмета (пристрою) проводяться статичні випробування. Приміткою у Методиці зазначається, що ці випробування повинні проводитись відносно всіх короткоклінкових предметів (пристроїв) окрім, короткоклінкової металеві холодної зброї, та довгоклінкової холодної зброї. Проте жодним чином не йдеться мова про дослідження предметів, що мають середньої довжини клинок.

Динамічні випробування проводяться для встановлення можливості неодноразового ураження цілі при застосуванні досліджуваного клінкового предмету (пристрою) типовим для найближчого аналога (аналогів) холодної зброї способом (способами). Однією з умов проведення випробування шляхом нанесення колючих та рублячих ударів є максимальна сила ударів. Проте, особи, які проводять такі дослідження, можуть бути різної статі, мати різну фізичну підготовку і стан здоров'я на момент випробувань.

Також, варто зазначити, що якщо при нанесенні колючих ударів особливих труднощів не виникає, то при нанесенні рублячих — постає питання про визначення ділянки клинка, якою будуть наноситися удари. У додатку № 14 Методиці подається інформація щодо частин клінкової холодної зброї. Так, клинок має бойовий кінець та центр удару (місце на лезі клинка, при нанесенні рублячого удару, яким досягається найбільший уражувачий ефект). Отже, у примітці до пункту 4.7.2 Методиці варто відобразити, що рублячі удари мають наноситися по ребру дошки центром удару клинка.

У п. 4.5. (розділ 4 Методиці) зазначається, що відсутність сукупності необхідних визначальних ознак холодної зброї дозволяє віднести зразок до визначеної групи виробів господарсько-побутового призначення, які конструктивно схожі з такою зброєю. Проте, до холодної зброї не відносяться вироби, сертифіковані як вироби господарсько-побутового та виробничого призначення, спортивні снаряди, спеціальні засоби, конструктивно подібні зі зброєю. Отже, на нашу думку, за відсутності у досліджуваного предмета (пристрою) сукупності необхідних визначальних ознак холодної зброї, його приналежність не повинна зводитись лише до певної групи виробів господарсько-побутового призначення.

Пункт 4.6.2.2. (розділ 4 Методики) передбачає визначення (встановлення) безпечності використання предмету (пристрою). Втім, по-перше, на нашу думку, тут відбувається підміна понять «використання» і «застосування» (п. 1.1.14. розділ 1 Методики), по-друге, Методикою не регламентований механізм перевірки безпечності застосування зброї.

У пункті 4.7.2.1. (розділ 4 Методики) говориться, що як мішені для нанесення колючих та рублячих ударів використовується суха соснова дошка товщиною до 50 мм. Ми вважаємо, що такий показник є недопустимим, оскільки цим самим пунктом визначається мінімальна глибина проникнення клинка в матеріал мішені, яка повинна складати не менше 10 мм. Отже Методикою необхідно встановити не максимально, а мінімально граничні розміри товщини мішені.

Пунктом 4.7.2.2. (розділ 4 Методики) визначається, що якщо при огляді встановлено, що на лезі клинка є заводська (фабрична) заточка, кут якої складає 31° і більше, об'єкт вважається не призначеним для нанесення різаних ушкоджень і випробування не проводяться. Проте, незрозуміло чому мова йде тільки про заводську (фабричну) заточку. Звичайно, виробник, конструюючи ніж, закладає параметри, які мають у подальшому визначати сферу застосування виробу. Проте, автори Методики встановлюючи максимальні параметри кута заточки леза клинка, заздалегідь передбачили, що предмети (пристрої), у яких повністю або частково відсутня хоча б одна з загальних криміналістичних ознак, до холодної зброї не відноситься. Отже, незалежно від способу заточки, перебільшення граничних показників кута заточки, на нашу думку, свідчить про те, що предмет (пристрій) вважається не призначеним для нанесення різаних ушкоджень.

Далі, у цьому самому пункті зазначається, що якщо можливо та нескладно привести об'єкт у стан, придатний для нанесення різаних ушкоджень, зазначені недоліки експериментальних зрізів не можуть вважатися достатньою підставою для висновку про *непризначеність* предмету (пристрою) для нанесення різаних ушкоджень. На нашу думку, наявність на лезі клинка вигинів, викришувань, притуплень жодним чином не можуть свідчити про непризначеність предмету (пристрою) для нанесення різаних ушкоджень, оскільки призначеність предмета (пристрою) для ураження цілі визначається за наявністю сукупності конструктивних ознак, які дозволяють віднести його до певного різновиду холодної зброї. В даному випадку мова може йти тільки про *придатність* для ураження цілі.

У п. 4.7.3.2. (розділ 4 Методики) зазначається, що динамічні випробування механічних металених предметів (пристроїв) проводяться шляхом метання снаряду (пострілів) у мішень у спосіб, характерний для найближчого аналогу холодної зброї при таких додаткових умовах: — дистанція — не менше як 5 метрів і не більше 100 метрів. Проте, не зрозуміло чим саме регламентується нижня границя дистанції, оскільки у п. 1.1. (додаток № 8, 10 Методики) зазначається, що механічні металені пристрої визнаються холодною зброєю за умов можливості ураження цілі на значній (20 м і більше) відстані.

Також, незрозуміло, чому при проведенні динамічних випробувань механічних металених предметів (пристроїв) не передбачені умови виникнення при експериментальній стрільбі дефектів (незначних деформацій, руйнування окремих фрагментів елементів об'єкту (снаряду), суттєвих деформацій, руйнування пристрою), передбачених для прости металених предметів.

У додатку № 2 Методики говориться, що кинджали мисливські повинні складатися з клинка та руків'я, мати утик (обмежувач) на руків'ї, який забезпечує міцне утримання ножа під час нанесення колючих ударів та безпечність застосування. Додаток № 14 дає визначення поняття обмежувач, а саме — деталь у вигляді металевої пластини, розташованої між клинком та руків'ям, що виступає за межі руків'я. Отже, існує протиріччя в інформації, поданій у цих додатках — кинджал мисливський не може мати обмежувач на руків'ї. Обмежувач є окремим елементом клинкової зброї і не може бути складовим елементом руків'я.

У п. 4.1. (додаток № 2 Методики) говориться, що кинджали мисливські повинні складатися з клинка та руків'я, мати утик (обмежувач) на руків'ї, який забезпечує міцне утримання *ножа* під час нанесення колючих ударів та безпечність застосування. Незрозумілим є використання терміну «ніж» при характеристиці кинджалів.

Пунктом 4.8 додатку № 2 Методики передбачається, що руків'я кинджалів мисливських повинні забезпечувати безпечність під час використання. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що під час вживання кинджалів мисливських не за основним їх призначенням руків'я повинні забезпечувати безпечність, а при вживанні згідно з їх основним призначенням така вимога не пред'являється, що виходить за межі логіки. Така сама невідповідність відображена й в інших додатках Методики (додаток 1 п. 4.11, додаток 3 п. 4.10, додаток 4 п. 4.8, додаток 5 п. 4.7).

Також, у додатку № 2 Методики зазначається, що кинджали мисливські повинні мати симетричну двозлезну форму клинка з гострим бойовим кінцем або вістря. В даному твердженні є неточність. Кинджали повинні мати гострий як бойовий кінець, так і вістря. Кинджалом є контактна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої дії, що має короткий або середній, прямий або вигнутий, двозлезний клинок. Холодна зброя колюче-ріжучої дії має бойову частину, призначену для нанесення колото-різаних ушкоджень. Тобто, бойова частина кинджала повинна мати уражуючі властивості, що забезпечують його використання за призначенням (колоти і різати).

У п. 4.2 додатків № 4 та № 6 говориться, що з'єднання клинка ножів мисливських спеціального призначення та туристичних нескладаних і розбірних з руків'ям повинно бути достатньо щільним та міцним. Проте, незрозуміло, за якими критеріями оцінюється достатність щільності та міцності з'єднання клинка з руків'ям.

У п. 1.1. (додаток №6 Методики) говориться, що ножі туристичні є різновидом ножів господарсько-побутового призначення і до холодної *клинкової* зброї не відносяться. Отже, можна зробити висновок, що ножі туристичні відносяться до якогось іншого різновиду холодної зброї. На нашу думку, з даного пункту необхідно виключити слово «клинкової», що позбавить подвійного тлумачення.

У п. 1.1. (додаток № 13 Методики) зазначається, що бойові металеві ножі є різновидом холодної клинкової зброї. Пункт 1.4.1.6. (додаток № 14 Методики) дає визначення поняття «метальний ніж», а саме: «метальна клинкова холодна зброя колюче-ріжучої дії, що має короткий однолезний (обо двозлезний) клинок, центр ваги якого знаходиться посередині ножа чи зміщений до вістря». Виходячи з аналізу інформації, зазначеної у цих пунктах, можна зробити висновок, що бойовий металевий ніж є різновидом холодної клинкової зброї, а ніж металевий — *метальна* клинкова холодна зброя, що, по суті, є нелогічним.

Додаток № 14 Методики регламентує терміни та визначення, що використовуються при проведенні експертизи холодної зброї. Пункт 1.1. цього додатку характеризує типи холодної зброї. Проте, у переліку наявних предмети, що не відносяться до холодної зброї.

Проблематичним є вирішення питання про віднесення до холодної металевій зброї арбалетів або луків, якщо вони надаються на дослідження без стріл або у випадках, коли конструкція наданих стріл свідчить про те, що вони призначені не для ураження цілі, а для тренувань або виконання інших завдань.

Не менш складним є питання оцінки значимості інформаційних листів ДНДЕКЦ МВС України, рекомендованих для використання у практичній діяльності працівників підрозділів Експертної служби МВС України, якщо в них наявні протиріччя з положеннями Методики. Так, у інформаційному листі «Особливості дослідження сюрікенів та конструктивно схожих з ними виробів» (ДНДЕКЦ МВС України, 2013), окрім різного способу написання подається відмінне визначення самого поняття «сюрікен». У розділі 5 Інформаційного листа зазначається інформація, яка не відображена у Методиці, або яка прямо суперечить їй. В Методиці відсутня інформація щодо того, що кут загощення вістря бойових частин сюрікенів повинен бути не більше 70°. Суперечливою є і відстань, з якої необхідно здійснювати кидання предмета у мішень (3–4 метри) та глибина проникнення у мішень (не менше 8 мм).

Викладене вище свідчить про те, що в діючій Методиці наявні неточності та протиріччя, які свідчать про необхідність наукових досліджень у зазначеній галузі знань з подальшим удосконаленням Методики.

Список використаних джерел

1. *Кофанов А. В.* Криміналістичне дослідження холодної зброї: конспект лекцій / *А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, О. С. Кофанова*. — К.: УкрДГРІ, 2013. — 228 с. — (Зброєзнавство і мисливствознавство).
2. *Кофанов А. В.* Методологічні та методичні аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та схожих з нею предметів (пристроїв): метод. рек. / *А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, О. С. Кофанова*. — К.: УкрДГРІ, 2013. — 40 с. — (Зброєзнавство і мисливствознавство).
3. *Кофанов А. В.* Теоретичні аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та схожих з нею предметів (пристроїв): метод. рек. / *А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, О. С. Кофанова*. — К.: УкрДГРІ, 2013. — 46 с. — (Зброєзнавство і мисливствознавство).
4. *Кофанов А. В.* Практичні аспекти криміналістичного дослідження холодної зброї та схожих з нею предметів (пристроїв): метод. рек. / *А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, О. С. Кофанова*. — К.: УкрДГРІ, 2013. — 37 с. — (Зброєзнавство і мисливствознавство).
5. *Кофанов А. В.* Теорія і практика криміналістичного дослідження холодної зброї: метод. рек. / *А. В. Кофанов*. — К.: УкрДГРІ, 2013. — 56 с. — (Зброєзнавство і мисливствознавство).
6. *Ніконова К. В.* Особливості дослідження сюрікенів та конструктивно схожих з ними виробів: метод. лист. / [уклад. *К. В. Ніконова*]. — К.: ДНДЕКЦ МВС України, 2013. — 13 с.

7. *Кобилянський О. Л.* Проблемні аспекти експертизи холодної зброї / *О. Л. Кобилянський, А. О. Малікова* // Актуальні питання техніко-криміналістичного забезпечення кримінальних проваджень : матеріали круглого столу. — К.: ННПФЕКП НАВС, 2013. — С. 134-139.
8. *Кобилянський О. Л.* Проблемні аспекти експертизи холодної зброї (частина 2) / *О. Л. Кобилянський, А. О. Малікова* // Актуальні питання судово-експертного забезпечення кримінальних проваджень : матеріали круглого столу. — К.: ННПФЕКП НАВС, 2013. — С. 118-125.
9. *Кобилянський О. Л.* Криміналістичне дослідження металльної холодної зброї: метод. рек. / *Кобилянський О. Л., Кофанов А. В., Приходько Ю. П.* — К.: УкрДГРІ, 2014. — 140 с. — (Зброєзнавство і мисливствознавство).

ЭКСПЕРТИЗА ХОЛОДНОГО ОРУЖИЯ: ПРОБЛЕМЫ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ

О. Л. Кобилянский

Експертиза холодного оружия заняла место в судебных процессах, связанных с применением оружия, использовавшегося для причинения вреда здоровью, актов незаконного приобретения или торговли, вывоза через таможенную незадекларированных его видов и т. д.

Холодное оружие — это предметы и устройства, конструктивно предназначенные и по своим свойствам пригодны для неоднократного нанесения путем непосредственного воздействия тяжелых (опасных для жизни в момент причинения) и смертельных телесных повреждений, действие которых основано на использовании мышечной силы человека.

Анализ экспертной практики экспертизы холодного оружия, Методики криминалистического исследования холодного оружия и конструктивно сходных с ним изделий и опрос практических работников экспертных подразделений свидетельствуют, что на современном этапе существуют значительные проблемы экспертизы холодного оружия. Несмотря на значительный шаг в развитии экспертизы холодного оружия, связанный с принятием методики криминалистического исследования холодного оружия и конструктивно сходных с ним изделий, практика ее использования показала, что отдельные положения Методики имеют существенные недостатки.

В статье проанализированы основные положения методики исследования холодного оружия и конструктивно сходных с ним изделий, определены проблемные вопросы проведения экспертизы холодного оружия и изложены предложения по их устранению.

EXPERTISE OF COLD STEEL: THE PROBLEMS OF THE THEORY AND PRACTICE

O. L. Kobilyanskiy

The expertise of cold steel took place in litigation, connected with the use of weapon, used to damage the health, the acts of unlawful acquisition or trade, exportation of undeclared kinds of weapon, through the customs office, etc.

The cold steel — is the objects and devices, constructively intended and by their properties are suitable for repeated application, by the direct effects of severe (life-threatening, at the time of infliction) and fatal injuries, action of which, is based on the use of human muscle power. Analysis of expert practice examination of bladed weapons. Techniques of criminalistic investigation of cold steel and constructively similar to them products and a survey of practical workers of expert divisions testify, that at the current stage, there are significant problems of expertise of cold steel. Despite a significant step in the development of expertise of bladed weapons, connected with the acceptance of the technique of criminalistic investigation of cold steel and constructively similar to it products, practice of its use has shown that certain provisions of the techniques have significant disadvantages. The article analyzes the main provisions of research methods of bladed weapons and constructively similar to it products, identified the problematic issues of the examination of bladed weapons and presents suggestions for remedying them.

УДК 343.982.4

Ю. О. Мазниченко
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри

О. В. Шведова
кандидат юридичних наук, доцент кафедри

Національна академія внутрішніх справ

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ТА ЗАСОБІВ ЦИФРОВОГО ЗВУКОЗАПИСУ

У статті розглянуті методологічні аспекти автоматизованих судово-фоноскопичних досліджень. Показана доцільність використання спеціалізованих програмно-апаратних комплексів у ході експертизи матеріалів та засобів цифрового звукозапису. Проаналізована ефективність застосування методів і програмних засобів у складі згаданих інформаційних систем для автоматизації діагностичних та ідентифікаційних експертних досліджень.

Загальна методологія автоматизованого судово-експертного дослідження матеріалів та засобів цифрового звукозапису базується на оптимізації методів і засобів виявлення, виділення та аналізу комплексу індивідуальних ознак, відповідно до вибраних критеріїв оцінки та особливостей об'єктів дослідження [1, с. 248–256].

Створення та удосконалення окремих експертних методик судово-фоноскопичних досліджень здійснюється по двох напрямкам.